

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 642/2015-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o prijatej sťažnosti [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Faturom, Centrum 18/23, Považská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008, za účasti Okresného súdu Bratislava II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ], správcovi konkurznej podstaty, p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], správcovi konkurznej podstaty, trovy právneho zastúpenia v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Róberta Faturu, Centrum 18/23, Považská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Faturu, Centrum 18/23, Považská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sťažovateľ týmto podáva sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vo veci porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 a nasl., konkrétne v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ku ktorému došlo nesprávnym postupom Okresného súdu Bratislava II... v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb/23/2008, spočívajúcim v porušení ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov...»

Dňa 08. 10. 2007 bola na Okresný súd Bratislava podaná žaloba o zaplatenie 11.519.488,- Sk s prísl., titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ku ktorému došlo pri plnení z kúpnej zmluvy, ktorú uzatvorili sťažovateľ v postavení zmluvnej strany žalobcu so žalovaným dňa 08. 01. 2001 (na základe rozhodnutia Krajského súdu Bratislava č. k. 45 Cbi 125/2002-86 bola dotknutá kúpna zmluva vyhlásená za neplatnú).

Dňa 24. 01. 2008 Okresný súd Bratislava I... postúpil spis okresnému súdu Bratislava II... ako súdu miestne príslušnému.

Termín prvého pojednávania vo veci vytýčil konajúci súd na deň 19. 03. 2009 pod sp. zn. 54 Cb/23/2008, ktoré bolo na základe žiadosti účastníkov konania pred začatím pojednávania za účelom prípadného mimosúdneho vyriešenia sporu uznesením súdu odročené na termín 28. 05. 2009. Na základe žiadosti žalovaného o zmenu termínu pojednávania z dôvodov prípravy súdneho zmieru v predmetnej veci, bolo pojednávanie nariadené na dňa 28. 05. 2009 odročené na deň 03. 12. 2009, na ktorom konajúci súd prijal uznesenie, v ktorom pripustil zmenu petitu na základe žiadosti žalobcu zo dňa 22. 01. 2009 a pojednávanie odročil na termín 30. 03. 2010. Na pojednávaní dňa 30. 03. 2010 bolo prijaté uznesenie, ktorým súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že vo veci bude vykonané znalecké dokazovanie na určenie všeobecnej ceny nájmu.

Od 30. 03. 2010 nebolo vytýčené pojednávanie. Súd prvého stupňa vydal uznesenie zo dňa 05. 05. 2010, ktorým bol ustanovený znalec [REDAKOVANÉ], keďže tento znalec dospel k záveru, že nie je oprávnený k vypracovaniu znaleckého posudku, súdny spis vrátil súdu. Následne súd ustanovil uznesením zo dňa 16. 11. 2010 ďalšieho znalca [REDAKOVANÉ]. Tento znalec však taktiež vrátil spis súdu dňa 29. 03. 2011 s odôvodnením, že nie je kompetentný odpovedať na otázku, ktorá mala byť znaleckým posudkom zodpovedaná. Súd prvého stupňa teda opäť musel ustanoviť do konania znalca, [REDAKOVANÉ], uznesením zo dňa 23. 06. 2011.

Znalecký posudok č. 32/2012 bol súdu predložený dňa 15. 03. 2012, teda cca 9 mesiacov od ustanovenia znalca. Dňa 02. 04. 2012 sťažovateľ obdržal výzvu okresného súdu Bratislava II zo dňa 23. 03. 2012, aby sa vyjadril k znaleckému posudku [REDAKOVANÉ] č. 32/2012 zo dňa 08. 03. 2012, ku ktorej sa vyjadril dňa 10. 04. 2012.

Žalovaný dňa 03. 07. 2012 podal námietku zaujatosti voči znalcovi.

Žiadosťou zo dňa 14. 06. 2013 sa sťažovateľ obrátil na Okresný súd Bratislava II so žiadosťou o podanie informácie o stave konania, nakoľko k uvedenému dátumu nebolo vytýčené pojednávanie viac ako jeden rok. Ďalej svoju žiadosť odôvodnil i tým, že konkurzné konanie je v súčasnosti v záverečnej fáze pred ukončením, ktoré však nemôže sťažovateľ ako správca vykonať a to z dôvodu, že konanie v tejto veci nie je ukončené ani na prvom stupni.

Až uznesením zo dňa 21. 01. 2014 Okresný súd Bratislava II rozhodol o námietke zaujatosti voči znalcovi zo dňa 03. 07. 2012. Súd dospel k záveru, že znalec je bez

akéhokoľvek vzťahu k prejednanej veci tak aj k samotným účastníkom konania a k osobe sudcu.

Dňa 03. 02. 2014 podal sťažovateľ sťažnosť na nečinnosť súdu predsedovi Okresného súdu, ktorá bola súdu doručená dňa 06. 02. 2014. Nakoľko v predmetnom konaní bola predsedníčka súdu zákonnou sudkyňou, bola sťažnosť s poukazom na ustanovenie § 63 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov odstúpená na priame vybavenie predsedovi Krajského súdu v Bratislave dňa 07. 02. 2014. Krajský súd oznámením zo dňa 26. 02. 2014 rozhodol o predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti do 10. 04. 2014. Krajský súd v Bratislave odpovedal na sťažnosti na prieťahy v konaní v predĺženej lehote dňa 25. 03. 2014, pričom odpoveď bola doručená 08. 04. 2014. Podpredsedníčka krajského súdu konštatovala čiastočnú opodstatnenosť sťažovateľovej sťažnosti, nakoľko zistila prieťahy v konaní v období od podania námietky žalovaného voči ustanovenému znalcovi (03. 07. 2012) do vydania rozhodnutia o nej (21. 01. 2014). Avšak vzhľadom na úkony vykonané Okresným súdom Bratislava II, ktoré smerovali k odstráneniu prieťahov, dospela podpredsedníčka Krajského súdu Bratislava k názoru, že nie je potrebné prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Sťažovateľ sa listom zo dňa 10. 04. 2014 označeným ako „Stanovisko k vybaveniu sťažnosti zo dňa 25. 03. 2014, č. k. 54 Cb/23/2008“ obrátil na podpredsedníčku Krajského súdu Bratislava s tým, že jej vysvetlenie akceptuje. Má však za to, že sťažnosť nebola vyriešená „v tom, aby prvostupňový súd vo veci vytýčil urýchlene pojednávanie a vec v čo najkratšom čase rozhodol.“ Predmetné podanie bolo Krajskému súdu Bratislava doručené 15. 04. 2014.

Listom podpredsedníčky Krajského súdu Bratislava zo dňa 07. 05. 2014 bolo sťažovateľovi oznámené, že Krajský súd Bratislava v plnom rozsahu zotrváva na obsahu odpovede z 25. 03. 2014, ktorá bola doručená sťažovateľovi 31. 03. 2014.

Listom zo dňa 15. 05. 2014 sa sťažovateľ obrátil na podpredsedníčku Krajského súdu Bratislava s tým, že žiada „o vykonanie takých opatrení, aby prvostupňový súd v čo najkratšom čase vytýčil pojednávanie a vo veci rozhodol.“ Zároveň listom č. SKP/016/2014 zaslal svoju korešpondenciu týkajúcu sa vybavenia sťažnosti na založenie do spisu sp. zn. 3 K 264/00 konkurznému sudcovi Krajského súdu Bratislava, pričom

opätovne poukazoval na skutočnosť, že v dôsledku právoplatného neukončenia uvádzaných sporových konaní nie je možné toto konkurzné konanie v krátkom čase ukončiť.

Listom podpredsedníčky Krajského súdu Bratislava zo dňa 29. 05. 2014 bol sťažovateľ informovaný o skutočnosti, že súdny spis bol 16. 05. 2014 postúpený Krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o priznaní znalečného.

Listom zo dňa 19. 06. 2014 označeným ako „Žiadosť o pomoc pri riešení nečinnosti súdu vo veci č. k. 54 Cb/23/2008“ sa sťažovateľ obrátil na ministra spravodlivosti SR o pomoc pri riešení nečinnosti Okresného súdu Bratislava II, nakoľko mu neboli podané žiadne a konkrétne a jasné odpovede v ďalšom procesnom postupe súdu.

Listom generálnej riaditeľky sekcie právnych služieb zo dňa 02. 07. 2014 bolo sťažovateľovi oznámené, že prešetrenie vybavenia sťažnosti už nie je možné vzhľadom na to, že podanie zo dňa 19. 06. 2014 sťažovateľ doručil ministerstvu až po uplynutí 30 dňovej lehoty od doručenia odpovede predsedníčky Krajského súdu v Bratislave, v zmysle citovaného zákonného ustanovenia § 67 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Listom zo dňa 09. 07. 2014 označeným ako „Sťažnosť na vyhovie podania zo dňa 19. 06. 2014“ sa sťažovateľ opätovne obrátil na ministra spravodlivosti SR o pomoc v súvislosti s podanou žiadosťou pri riešení nečinnosti Okresného súdu Bratislava II, v ktorom nadviazal na odpoveď generálnej riaditeľky sekcie právnych služieb zo dňa 02. 07. 2014 a konštatuje, že posledné oznámenie týkajúce sa vybavenia jeho sťažnosti od Krajského súdu obdržal dňa 06. 06. 2014 listom, ktorý bol vyhotovený týmto súdom dňa 29. 05. 2014, ktorým mu boli oznámené procesné úkony tohto súdu. Taktiež konštatuje, že jeho podanie zo dňa 19. 06. 2014 zaslal na ministerstvo poštou dňa 20. 06. 2014 a je teda jednoznačné, že podanie, ktorým žiada o pomoc o prešetrenie nečinnosti súdu v sporovej veci zaslal 14 dní po poslednom obdržaní stanoviska k jeho opakovanej sťažnosti Krajskému súdu v Bratislave. Zároveň poukázal na skutočnosť, že toto konanie je na súde vedené viac ako šesť rokov, čo podľa jeho názoru bezdôvodne a administratívne ovplyvňuje dĺžku konkurzného konania, ktoré ako správca konkurznej podstaty v dôsledku takéhoto procesného stavu nemôže ukončiť.

Listom zo dňa 15. 08. 2015 označeným ako „Oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti“ zaslaným Ministerstvom spravodlivosti, riaditeľka odboru kontroly a sťažností

vyjadrila ľútosť, že Ministerstvo nevie odstrániť nespravodlivosť, ktorú sťažovateľ pociťuje, ale MS SR má zákonom číslo 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy presne vymedzenú právomoc a Ministerstvo ako orgán štátnej správy je oprávnené konať iba v medziach, ktoré ustanovujú právne predpisy Slovenskej republiky a tieto medze nemôže prekročiť...

Máme za to, že uvedeným postupom porušil Okresný súd Bratislava II právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko je v konaní nečinný, posledné súdne pojednávanie bolo ku dňu podania tejto sťažnosti nariadené pred viac ako piatimi rokmi z dôvodu vykonávania znaleckého dokazovania na určenie všeobecnej ceny nájmu, pričom od podania námietok v auguste 2012 na znalecký posudok, ktorý bol založený do spisu v marci 2012, ubehli viac ako tri roky a súd nový termín pojednávania nevytýčil pričom nie je známe, z akých dôvodov súd vo veci nekoná. Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd počas trojročného obdobia bol vo veci samej takmer úplne nečinný a nedokázal organizovať svoj procesný postup tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Taktiež poukazujeme, že od podania námietky žalovaného voči ustanovenému znalcovi dňa 03. 07. 2012 do vydania rozhodnutia o nej dňa 21. 01. 2014 ubehlo 18 mesiacov. Časové intervaly medzi jednotlivými procesnými úkonmi súdu boli podľa nášho názoru neprimerane dlhé.

Sťažovateľ ako správca konkurznej podstaty v dôsledku takéhoto procesného stavu nemôže ukončiť sporové konanie vo veci úpadcu [REDAKOVANÉ], „v konkurze“, [REDAKOVANÉ], č. k. 3 K 264/00, ktoré trvá už od 30. 03. 2001, čo znamená viac ako 14 rokov. Ide o spor, ktorý by mal byť vedený efektívne s cieľom neobmedzovať konkurzné konanie najmä čo sa týka jeho dĺžky, keďže takéto predlžovanie konkurzného konania zvyšuje náklady správy a ukracuje veriteľov o uspokojenie ich pohľadávok.»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez

zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb/23/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II sa prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ], správcovi konkurznej podstaty, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadosťučinenie v sume vo výške 2.000,00 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný [REDAKOVANÉ]... vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. [REDAKOVANÉ], správcovi konkurznej podstaty, [REDAKOVANÉ] – v konkurze priznáva trovy konania a právneho zastúpenia v sume vo výške 355,73 Eur, a to za dva úkony právnej služby – prevzatie veci a prípravu a spísanie sťažnosti na Ústavný súd, 2 x á 139,83 Eur + 2 x 8,39 Eur paušálna náhrada + 20 % DPH, ktoré je Okresný súd Bratislava povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Róberta Faturu... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením č. k. II. ÚS 642/2015-8 zo 6. októbra 2015 prijal sťažnosť na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 7. októbra 2015 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 22. októbra 2015 (sp. zn. Spr. 2105/2015, doručenom ústavnému súdu 27. októbra 2015) okrem iného uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná, nakoľko zo spisového materiálu je zrejmé, že zákonný sudca riadne

a v primeraných časových intervaloch realizoval úkony za účelom spravodlivého a zákonného rozhodnutia vo veci samej. Zo spisu jednoznačne vyplýva, že dĺžka konania bola výrazným spôsobom ovplyvnená nečinnosťou znalca, pričom táto skutočnosť bola zákonným sudcom signalizovaná Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky spolu so žiadosťou o vyvodenie sankcií voči znalcovi. Po odstránení nedostatkov súvisiacich s nečinnosťou znalca súd ďalej vo veci plynulo koná a v súčasnosti je vo veci nariadený termín pojednávania na deň 8. 12. 2015...

V zmysle § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších právnych predpisov Vám týmto súčasne oznamujem, že súhlasím s upustením od verejného ústneho pojednávania.“

Ústavný súd vyzval 28. októbra 2015 právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k stanovisku podpredsedníčky okresného súdu. Sťažovateľ vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 19. novembra 2015 okrem iného uviedol:

„Dňa 9. novembra 2015 nám bolo doručené vyjadrenie Okresného súdu Bratislava II č. spr. 2105/2015 k ústavnej sťažnosti sťažovateľa zo dňa 21. 09. 2015 s výzvou o zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu a oznámenie či súhlasíme s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu, ak dospejeme k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Po preskúmaní predmetného vyjadrenia Okresného súdu Bratislava II a po porade s klientom sme dospeli k nasledujúcim záverom: skutočnosti uvádzané Okresným súdom Bratislava II vo vyjadrení k sťažnosti nepovažujeme za právne relevantné, nakoľko sú založené len na subjektívnych domnienkach danej strany a neopierajú sa hodnoverne o príslušné dôkazné podklady. Z toho dôvodu naďalej trváme na podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa vrátane všetkých skutočností v nej zmienených a na ich základe ju považujeme za dôvodnú a plne opodstatnenú. V tomto zmysle preto záverom navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky predmetnej ústavnej sťažnosti vyhovel a zaviazal protistranu Okresný súd Bratislava II na náhradu trov konania, a to v znení petitu formulovaného v predmetnej ústavnej sťažnosti, vrátane trov za tento úkon, t. j. príprava a spísanie stanoviska k vyjadreniu Okresného súdu Bratislava II vo výške 139,83 Eur + 8,39 Eur

paušálna náhrada + 20 % DPH, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Róberta Faturu... do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (nálezu).“

Sťažovateľ súčasne oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008 je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa ako správcu konkurznej podstaty o zaplatenie 11 519 488 Sk s príslušenstvom z 8. októbra 2007 z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a aj s prihliadnutím na túto skutočnosť ju nemožno hodnotiť ako právne zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, podľa názoru ústavného súdu nemožno hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť

doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu (t. j. obdobie ôsmich rokov), po ktorom tento súd stále neprijal rozhodnutie vo veci samej. Na právnu a ani faktickú zložitosť veci nepoukázal ani okresný súd.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľa ako účastníka namietaného súdneho konania v procesnom postavení žalobcu. Ústavný súd zastáva názor, že správanie s'ťažovateľa v napadnutom konaní v zásade nemalo vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu.

Z predloženého spisu, zo s'ťažnosti, ako aj z vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil, že Okresnému súdu Bratislava I bol návrh s'ťažovateľa na začatie konania doručený 8. októbra 2007. Tento súd postúpil 24. januára 2008 spis miestne príslušnému okresnému súdu.

Okresný súd v doterajšom priebehu konania nariadil celkovo štyri pojednávania vo veci s'ťažovateľa (19. marec 2009, 28. máj 2009, 3. december 2009 a 30. marec 2010).

Okresný súd na pojednávaní 30. marca 2010 prijal uznesenie, že vo veci bude vykonané znalecké dokazovanie (na určenie všeobecnej ceny nájmu). Okresný súd ďalej uznesením z 5. mája 2010 ustanovil znalca [REDACTED], ktorý vrátil súdny spis po zistení, že nie je oprávnený vypracovať znalecký posudok. Okresný súd následne 16. novembra 2010 ustanovil ďalšieho znalca [REDACTED], ktorý takisto vrátil spis 29. marca 2011 s odôvodnením, že nie je kompetentný odpovedať na otázku, ktorá je predmetom znaleckého posudku. Uznesením z 23. júna 2011 okresný súd ustanovil znalca [REDACTED].

Súdny znalec predložil 15. marca 2012 okresnému súdu znalecký posudok. Sťažovateľ sa na základe výzvy okresného súdu 10. apríla 2012 vyjadril k znaleckému posudku, žalovaný v konaní podal 13. júla 2012 námietku zaujatosti voči súdnemu znalcovi.

Okresný súd rozhodol o námietke zaujatosti voči znalcovi uznesením z 21. januára 2014 tak, že súdny znalec je bez akéhokoľvek vzťahu k predmetnej veci aj k účastníkom konania.

Sťažovateľ podal 3. februára 2014 sťažnosť predsedovi okresného súdu na nečinnosť okresného súdu v konaní sp. zn. 54 Cb 23/2008. Keďže predsedníčka okresného súdu bola vo veci sťažovateľa zákonnou sudkyňou, bola sťažnosť postúpená predsedovi Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Po oznámení krajského súdu o predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti sťažovateľa do 10. apríla 2014 krajský súd odpovedal na sťažnosť 8. apríla 2014. V odpovedi konštatoval čiastočnú opodstatnenosť sťažnosti vzhľadom na zistené prietahy v konaní v období od podania námietky žalovaného voči ustanovenému znalcovi do vydania rozhodnutia o nej.

Okresný súd v období od 30. marca 2010 až do aktuálneho prerokovania sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom nenariadil žiadne ďalšie pojednávanie vo veci.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústreďenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd dospel k záveru, že so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, v ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej, došlo v konaní okresného súdu sp. zn. 54 Cb 23/2008 jeho nečinnosťou v období od 3. júla 2012 do 21. januára 2014 (približne 18 mesiacov), resp. jeho neefektívnou činnosťou v období viac ako päť a pol roka od 30. marca 2010, počas ktorého nenariadil žiadne pojednávanie

vo veci, k zbytočným pried'ahom (z toho dva roky zabezpečoval vypracovanie znaleckého posudku). V uvedenej súvislosti ústavný súd vo svojej judikatúre (II. ÚS 311/06, IV. ÚS 279/08, IV. ÚS 327/2013, IV. ÚS 625/2013) už uviedol, že všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil tento stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická (alebo právnická) osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje, aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi (IV. ÚS 31/05). Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02). Uplatnenie námietky zaujatosti voči znalcovi a potreba o nej rozhodovať však nemôže ísť na vrub konajúcemu súdu.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd rozhodol, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008 konal bez zbytočných pried'ahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne

o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €, pričom svoj návrh odôvodňuje tým, že *„Takto uplatnenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje tým, že sťažovateľovi bola spôsobená imateriálna ujma, nastala právna neistota sťažovateľa ako aj veriteľov prihlásených do konkurzného konania a taktiež sa predĺžilo trvanie konkurzného konania. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu a povahu veci považujeme toto finančné zadosťučinenie za primerané, keďže od 21. 1. 2008, kedy bol spis postúpený Okresnému súdu Bratislava II do 19. 03. 2009, kedy bolo vytýčené prvé pojednávanie vo veci, bol konajúci súd viac ako jeden rok nečinný; od posledného pojednávania dňa 30. 3. 2010 do predloženia znaleckého posudku dňa 15. 03. 2012 bol konajúci súd nečinný dva roky a od podania námietky zaujatosti žalovaného voči znalcovi do rozhodnutia o tejto námietke bol súd nečinný viac ako jeden rok.“*

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 54 Cb 23/2008 o návrhu sťažovateľa doručenom mu 8. októbra 2007, t. j. viac ako osem rokov, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný

súd považoval priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Róbertom Faturom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vykonané v roku 2015 (za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 v sume 139,83 € spolu s režijným paušálom 8,39 €), t. j. spolu za dva úkony právnej služby 2 x 139,83 € a režijný paušál 2 x 8,39 €, pričom túto sumu ústavný súd zvýšil o 20 % DPH (59,29 €). Celková suma trov konania tak predstavuje sumu 355,73 €, ktorú je okresný súd povinný uhradiť s'ťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Za tretí úkon ústavný súd nepriznal s'ťažovateľovi úhradu trov konania, pretože podľa jeho názoru tento úkon neprispel k ďalšiemu objasneniu veci.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2015